

2010D03457

32 123 XVI

**Vaststelling van de begrotingsstaten van het
Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en
Sport (XVI) voor het jaar 2010**

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Vastgesteld 2010

In de vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport bestond er bij enkele fracties behoefte een aantal vragen en opmerkingen voor te leggen aan de staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over de brief van 12 januari 2010 inzake stand van zaken abortusklinieken Amsterdam (32 123 XVI, nr. 112).

De op 22 januari 2010 toegezonden vragen en opmerkingen zijn met de door de staatssecretaris bij brief van 2010 toegezonden antwoorden hieronder afgedrukt.

De voorzitter van de commissie,
Smeets

Adjunct-griffier van de commissie,
Sjerp

I. Vragen en opmerkingen vanuit de fracties**II. Reactie van de staatssecretaris****I. Vragen en opmerkingen vanuit de fracties****Vragen en opmerkingen van de CDA-fractie**

De leden van de CDA-fractie hebben kennisgenomen van de brief inzake de stand van zaken abortusklinieken Amsterdam en de antwoorden op vragen van het lid Schermers. Deze leden zijn van mening dat met deze brief en het bijgesloten rapport het één en ander is verhelderd rondom de financiële situatie van de klinieken in Amsterdam, maar hebben voorts alsnog ernstige twijfels bij de wenselijkheid en noodzakelijkheid van de verleende steun.

Kan de staatssecretaris duidelijk maken hoe zij haar verantwoordelijkheid ziet ten aanzien van de continuïteit van de abortuszorg, gezien het feit dat het geen medisch noodzakelijke of acute zorg betreft? Abortuszorg wordt immers ook in ziekenhuizen aangeboden en in steden rondom Amsterdam? Waarom is in dit concrete geval de continuïteit van zorg in gevaar? Op welke gronden en onafhankelijke adviezen baseert de staatssecretaris dit oordeel? Wat is de persoonlijke betrokkenheid van de staatssecretaris, nu zij in een eerdere brief over deze problematiek heeft laten weten dat zij(zelf), toen er nog sprake was van het oprichten van één nieuwe zelfstandige kliniek, «per 1 januari 2010 een interim manager zal aanstellen die de fusie gaat begeleiden»? Hoe is de afweging in dezen gemaakt? Op grond van welke titel heeft de staatssecretaris een interim-manager aangesteld? Hoe verhoudt zich dit tot het governancebeleid van de regering? Zijn de overige klinieken daar ook bij betrokken geweest? Is de capaciteit van alle klinieken meegenomen in de afweging? Is de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa) betrokken geweest bij het definiëren van deze problematiek en het bezien van eventuele steunverlening? Zo nee, waarom heeft de staatssecretaris, ondanks de subsidierelatie, toch niet de reguliere procedure voor steunverlening gevolgd, waarbij de NZa een rol vervult? Is het feit dat nu de staatssecretaris de NZa niet bij steunverlening heeft betrokken ook niet strijdig met de door de staatssecretaris in het recente algemeen overleg over Meavita beleden belang van een onafhankelijke en objectieve beoordeling van steunaanvragen op afstand van de politiek?

Zo ja, is er dan een vergelijking te maken met de wijze waarop in eerdere casussen steunverlening tot stand is gekomen? Was er nog een specifieke taak voor de College voor Zorgverzekeringen (CvZ)?

Hoe moet het afbouwbudget voor de abortuskliniek ACSG/MR70 worden gezien in relatie tot de totstandkoming van een centrum bij het Slotervaartziekenhuis? De leden van de CDA-fractie zijn van mening dat het afbouwbudget gebruikt moet worden voor het daadwerkelijk bouwen van de hulpverlening en niet ingezet kan worden voor het opzetten van een nieuw centrum. Wat is de mening van de staatssecretaris in dezen? Welke dekking is gebruikt voor het verlenen van de steun aan de klinieken? Graag ontvangen genoemde leden inzicht in deze dekking en ten koste van welk beleidsdoel deze is ingezet?

Op welke termijn wordt meer duidelijkheid gegeven over de totstandkoming van een nieuw centrum? Hoe zal de relatie eruit zien tussen de nieuw op te richten kliniek en het Slotervaartziekenhuis, aangezien er aan de ene kant gesproken wordt over (alleen) een nieuwe en goedkopere huisvesting voor de nieuwe kliniek en aan de andere kant over de eisen waaraan het Slotervaartziekenhuis zal moeten voldoen? Moeten die eisen niet worden gesteld aan de nieuw op te richten kliniek als het Slotervaartziekenhuis alleen maar onderdak aan de nieuwe kliniek verleent?

Deze leden delen de mening dat, hangende de lopende bezwaarprocedure, geen verdere stappen in de subsidieafbouw genomen kunnen worden bij de dr. Frans Wong Kliniek (Oosterparkkliniek). Wel vinden zij dat, indien het bezwaar ongegrond is, het bedrag dat de dr. Frans Wong kliniek teveel kreeg, weer terug moet vloeien in de publieke kas. Graag zien zij een toezegging van de staatssecretaris op dit punt.

Vragen en opmerkingen van de PvdA-fractie

De leden van de PvdA-fractie wil benadrukken dat abortushulpverlening het recht van Nederlandse vrouwen is dat niet bedreigt mag worden door bedrijfsmatige perikelen. Deze leden zijn daarom van mening dat het belangrijk is dat snel een oplossing gevonden wordt voor de problemen ten aanzien van de abortusklinieken in Amsterdam. Genoemde leden zullen geen opmerkingen maken over de Dr. Frans Wong kliniek omdat deze nog in een juridisch procedure ziet. Zij hopen wel op de hoogte gebrachte te worden van de uitkomst van deze bezwaarprocedure. Is de staatssecretaris bereid hierover de Kamer te informeren? Zijn of dreigen er meerdere klinieken in financiële problemen te komen ten gevolgen van de wijziging van de subsidievaststelling? Zo ja, om hoeveel klinieken gaat het en is of wordt er iets gedaan om deze klinieken te steunen? Zo ja wat? Deze leden maken zich enigszins bezorgd over het personeelsbeleid van de toekomstige abortuskliniek in het Slotervaartziekenhuis. Zij horen met een zekere regelmaat dat ziekenhuizen niet graag abortussen uitvoeren. Herkent de staatssecretaris deze signalen en zo, ja wat zijn hiervan de oorzaken? Ontstaat hierdoor een knelpunt ten aanzien van het aannemen van personeel in het geval van de abortuskliniek dat in het Slotervaartziekenhuis wordt gesitueerd? Hoe komt het Slotervaartziekenhuis aan deskundig personeel? Gaat het oude personeel mee naar het Slotervaartziekenhuis? Is er voldoende arbeidspotentieel voor abortushulpverlening in zijn algemeenheid in Nederland? Zo nee, wat zijn de mogelijkheden om dit personeeltekort op te lossen?

Verwacht de staatssecretaris dat door het samengaan van de abortuskliniek met het Slotervaartziekenhuis de laagdrempeligheid van de abortushulpverlening zal verdwijnen of verminderen?

Vragen en opmerkingen van de SP-fractie

De leden van de SP-fractie hebben met bezorgdheid kennisgenomen van de brief van de staatssecretaris over de stand van zaken met betrekking tot de abortusklinieken in Amsterdam. Genoemde leden hechten er waarde aan dat het zorgaanbod wordt gehandhaafd met behoud van de huidige kwaliteit, en vragen de staatssecretaris hoe zij die kwaliteit denkt te kunnen waarborgen. De staatssecretaris heeft in haar schrijven van 17 november 2009 (32 123 XVI, nr. 80) laten weten een fusie tussen ACSG/MR70 en Oosterparkkliniek te willen begeleiden, en daartoe iemand per 1 januari aan te stellen. Het bevreedt deze leden dat in een vroegtijdig stadium lijkt te zijn besloten dat deze fusiekliniek moet worden ondergebracht in het commerciële Slotervaartziekenhuis terwijl de Oosterparkkliniek daar niet bij betrokken is. Genoemde leden vragen of dit besluit inderdaad al is genomen. Tevens vragen zij of er ook alternatieven zijn onderzocht, zoals uitbereiding van de huidige locatie van de ACSG/MR70. Is het verder niet navrant dat het ingrijpen van de staatssecretaris om financiële redenen ertoe leidt dat de kliniek vanwege mismanagement wordt gestraft met een onwenselijke overname door het Slotervaartziekenhuis, terwijl toch inhoudelijke afweging over op welke wijze de beste kwaliteit van zorg kan worden geboden leidraad van handelen moet zijn? Wordt met de constructie Slotervaart niet het kind met het badwater weggegooid? Hoe beoordeelt u het standpunt van het abortus comité «Wij vrouwen eisen»?

De leden van de SP-fractie hechten veel waarde aan de anonimiteit van patiënten in een abortuskliniek. Deze leden hebben grote twijfels of diezelfde anonimiteit kan worden gewaarborgd als een abortuskliniek wordt ondergebracht in een ziekenhuis, en vragen de garantie van de staatssecretaris dat de huidige anonimiteit gehandhaafd blijft in de toekomst. Tevens vragen zij hoeveel extra kosten het Slotervaartziekenhuis zou moeten maken om het ziekenhuis zo in te richten dat anonimiteit van bezoekers van de abortuskliniek gewaarborgd blijft, en of die kosten de voordelen van de fusie niet teniet doen. Genoemde leden vragen ook van de staatssecretaris om de anonimiteit van de patiënt als belangrijk criterium te hanteren bij de keuze van de huisvesting van de nieuwe, gefuseerde kliniek. Wat is in dit verband uw reactie op de brief van Choice van 11 januari die zich zorgen maakt over de privacy en ook pleit voor tenminste een abortuskliniek buiten het ziekenhuis in Amsterdam? Is het waar dat op inhoudelijke gronden in het buitenland ervoor wordt gepleit de abortus buiten ziekenhuizen te doen plaatsvinden?

Kan de staatssecretaris voorts ingaan op de door de Oosterparkkliniek geschetste problematiek inzake de financieringssystematiek bij de abortusklinieken die financieel herstel van de Oosterparkkliniek ernstig frustreert, omdat de regeling bepaalt dat een kliniek wordt gefinancierd op basis van toegestane kosten of werkelijke kosten.

Wat is er waar van het gerucht dat het kabinet van plan is de abortushulpverlening uit de AWBZ te halen, deze over te hevelen naar de Zorgverzekeringswet en over te gaan tot dbc-financiering? Zo ja, welke motivatie ligt hieraan ten grondslag?

Voorts vragen deze leden of het aantal abortussen van circa 6000 die worden uitgevoerd na fusie van ACSG/MR70 en Oosterparkkliniek niet te grootschalig is. Is het waar dat de wet momenteel niet voorziet in een kliniek van die grootte, maar uitgaat van een maximum van 4000 abortussen per jaar. Komt een dergelijke schaalvergroting wel ten goede aan de kwaliteit van de zorgverlening? Voorts vragen zij of de fusie wel noodzakelijk is, aangezien de huidige omvang niet kleiner is dan van andere klinieken, waar gezonde bedrijfsvoering wel mogelijk blijkt. Tot slot vragen deze leden of het niet veel verstandiger is uit te gaan van de plannen van de werkvloer die grote bezwaren heeft tegen het overnemen van de klinieken door het commerciële Slotervaartziekenhuis waarbij zakelijke afwegingen de kwaliteit van de hulpverlening kunnen aantasten. Hoe beoordeelt u deze kritiek? Is het niet veel verstandiger niet uit te gaan van het bestuur van ACSG/MR70 waarin de medewerkers het vertrouwen hebben opgezegd. Is de staatssecretaris bereid serieus de door de medewerkers van beide klinieken gesteunde oplossing te onderzoeken die, mocht fusie dwingend worden opgelegd, voorstander zijn van een uitbouw van de ACGS locatie en een voortzetting van de abortushulpverlening en seksuele voorlichtingspraktijken buiten het Slotervaartziekenhuis?

Vragen en opmerkingen van de VVD-fractie

Met belangstelling hebben de leden van de VVD-fractie kennisgenomen van de ontwikkelingen rondom twee Amsterdamse abortusklinieken. Genoemde leden spreken hun waardering uit in de richting van de staatssecretaris voor de ferme wijze waarop zij zich inzet voor het waarborgen van het zorgaanbod en daarmee de toegankelijkheid van de abortuszorg in Amsterdam. De ontwikkelingen rondom de twee abortusklinieken wordt door sommige als zeer onwenselijk beschouwd. Vanuit de historie bezien kunnen deze leden voor dit sentiment wel begrip opbrengen. De legalisering van abortus is immers zwaar bevochten en ook de klinieken in Amsterdam hebben daaraan bijgedragen. Sentimenten mogen echter nooit leiden tot het vergoelijken van financieel slecht beleid.

Doelstelling moet immers altijd zijn dat de abortuszorg als zodanig toegankelijk blijft en de uitgangspunten zoals verwoord in de Waz goed geborgd blijven, niet de plek waar die abortus uiteindelijk plaatsvindt. Deze leden vragen waar de oorzaak van de financiële problemen van beiden klinieken precies ligt? Is het tarief hoog genoeg om volledig te kunnen voldoen aan de hoge kwaliteitseisen die de Inspectie voor de Gezondheidszorg (IGZ) stelt? Kan de staatssecretaris een overzicht geven van de tariefontwikkeling voor abortus de afgelopen jaren en hoe het tarief is opgebouwd? Hoe staat het met de financiële situatie van andere abortusklinieken? Draaien zij zwarte cijfers of teren zij in op hun eigen vermogen?

De meeste abortussen hebben in ons land, als in Amsterdam, plaats in een speciale kliniek. Wat is de reden dat ziekenhuizen dit deel van hun zorgplicht massaal hebben uitbesteed? Is de staatssecretaris voorstander van het voorstel dat, naast het Slotervaartziekenhuis, ook andere algemene ziekenhuizen abortus als basisvoorziening in hun aanbod opnemen? Is de staatssecretaris er voorstander van dat zorgverzekeraars hierop gaan aandringen bij het maken van productieafspraken? Zo nee, waarom niet en zo ja, op welke wijze gaat de staatssecretaris erop toezien dat zij dit ook gaan doen?

Vindt de staatssecretaris dat er op dit moment in ons land op alle plaatsen voldoende aanbod is van abortuszorg? Uit haar brief lijkt dat zij stelt dat één kliniek in Amsterdam als kwetsbaar wordt beschouwd, als deze niet ondergebracht is in een grotere organisatie. Wat betekent dit uitgangspunt voor andere klinieken in ons land?

De leden van de VVD-fractie maken zich ook op langere termijn zorgen over de toegankelijkheid van abortuszorg. Zij ontvangen berichten dat het steeds moeilijker is om personeel, artsen en verpleegkundigen, bereid te vinden om abortussen uit te voeren. De huidige groep abortusartsen is niet meer de jongste en zal binnen enkele jaren «ververst» moeten worden. Zijn er voldoende artsen in opleiding om het stokje van hun oudere collega's over te nemen?

Vragen en opmerkingen van de ChristenUnie-fractie

De leden van de fractie van de ChristenUnie-fractie hebben met verbazing kennisgenomen van het besluit van de staatssecretaris om financiële steun te verlenen aan twee Amsterdamse abortusklinieken. Deze leden zijn van mening dat het hier niet gaat om systeemziekenhuizen die vanwege de bereikbaarheid van spoedeisende hulp in de buurt van mensen gevestigd dienen te zijn. Ook is hier geen sprake van het wegvallen van huishoudelijke hulp, waarbij in het geval van een faillissement acuut ingegrepen moet worden. Kan de staatssecretaris toelichten op basis waarvan zij dit besluit heeft genomen?

Bij het ministerie van VWS en het CvZ bestaan vraagtekens over de correcte besteding door de Oosterparkkliniek van AWBZ-geld. Is bij het bestaan van dergelijke twijfels een aanwijzing of sluiting van een kliniek niet meer voor de hand ligt dan financiële steunverlening? Deze leden verwijzen daarbij naar de handelwijze van de staatssecretaris bij twijfels over Winnersway.

Voorts maken zij zich zorgen over het onderbrengen van de abortusactiviteiten bij een commerciële instelling. De opening van een griepoli door het Slotervaartziekenhuis heeft bewezen dat het ziekenhuis de schijn tegen zich kan krijgen in discussies over goede gezondheidszorg in relatie tot de eigen financiële belangen. Deze leden zouden het onwenselijk vinden als de overname van abortusactiviteiten door het Slotervaartziekenhuis zou leiden tot hogere aantallen abortussen in Amsterdam. Op welke wijze speelt deze overweging een rol bij de vergunningverlening? Genoemde leden zijn van mening dat het onderbrengen van de abortusactiviteiten bij het Slotervaartziekenhuis, met onder andere een opleiding

verloskunde, een goede kans biedt om onafhankelijke voorlichting beter te realiseren, zodat hulpvragers een afgewogen beslissing kunnen nemen op basis van feitelijke informatie over de alternatieven. Is de staatssecretaris bereid om goede praktijkvoorbeelden die mogelijk uit deze samenwerking ontstaan te betrekken bij de beleidsmaatregelen gericht op het verbeteren van de hulpverlening aan ongewenst zwangerschap, en deze verder uit te breiden vooruitlopend op de totstandkoming van de richtlijn abortushulpverlening? Is de staatssecretaris voorts bereid zich in te zetten voor onafhankelijke hulpverleners die het keuzeprocess kunnen begeleiden?

Vragen en opmerkingen van de D66-fractie

De leden van de D66-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de brief van de staatssecretaris van VWS over de stand van zaken bij de Amsterdamse abortusklinieken. Naar aanleiding van deze brief willen zij graag enkele verduidelijkende vragen stellen over het besluit deze klinieken financieel te ondersteunen.

In de brief van 12 januari 2010 schrijft de staatssecretaris dat de Oosterparkkliniek niet eerder financiële problemen heeft gekend, maar in problemen is gekomen nadat CvZ kortingen is gaan doorvoeren op grond van bewijzen dat eerder verstrekte gelden onjuist waren besteed. Vervolgens schrijft de staatssecretaris dat het CvZ hiervan alleen verdenkingen had. Genoemde leden vragen of het niet onzorgvuldig is om kortingen toe te passen op grond van alleen verdenkingen.

Kan de staatssecretaris voorts uitleggen waarom het CvZ pas in 2009 betalingen die Stichting Dr. Frans Wong heeft gedaan in de jaren 2007, 2008 en 2009 als onrechtmatig heeft aangemerkt, terwijl deze betalingen in de jaarrekeningen van voorgaande jaren zijn verantwoord en het CvZ daar toentertijd nooit vragen over heeft gesteld?

Zijn er in Nederland andere abortusklinieken bekend waar bestuursleden financiële belangen hebben bij de exploitatie van deze klinieken, dan wel waar zakelijke en/of persoonlijke belangen een zorgvuldige scheiding tussen directie en bestuur van klinieken belemmeren? Zo ja, welke maatregelen gaat de staatssecretaris nemen om aan deze situatie een einde te maken? Welke maatregelen gaat de staatssecretaris nemen om dergelijke belangenverstervingen in de toekomst te voorkomen? Hoe oordeelt de staatssecretaris in het licht van bovenstaande vragen over de kwaliteit van de controle die CvZ in de afgelopen jaren heeft uitgevoerd op zorgvuldig bestuur en juiste bestedingen van subsidiegelden door de Oosterparkkliniek? In de brief van 12 januari 2010 schrijft de staatssecretaris dat de Amsterdamse abortuskliniek ACSG/MR70 in 2009 onder verscherpt toezicht van het CvZ is geplaatst. Kan de staatssecretaris uiteenzetten wanneer deze beslissing is genomen en door wie? Over welke kwalificaties beschikt het CvZ om verscherpt toezicht te kunnen uitoefenen op een zorginstelling waar al langere tijd sprake is van mismanagement?

Is de rol van toezichthouder op een instelling die in financiële nood verkeert verenigbaar met de rol van subsidiegever?

Heeft het CvZ een rol gespeeld bij het besluit van ACSG/MR70 om de abortushulpverlening van deze kliniek onder te brengen bij het Slotervaartziekenhuis? Kan de staatssecretaris toelichten welke gevolgen het onderbrengen van de abortuskliniek in het Slotervaartziekenhuis kan hebben voor de toegankelijkheid van deze zorg en op welke wijze zij hiermee omgaat?

Vragen en opmerkingen van de SGP-fractie

De leden van de SGP-fractie constateren dat de staatssecretaris erover spreekt dat haar bemoeienis met de subsidiëring van de abortusklinieken in Amsterdam rechtstreeks voortvloeide uit de door haar gevoelde

verantwoordelijkheid voor de continuïteit van de abortushulpverlening. Kan de staatssecretaris toelichten wat de wettelijke basis is van deze verantwoordelijkheid die zij voelt? Waar is in de wet opgenomen dat er een bepaalde mate van spreiding van abortushulpverlening moet zijn? Is er een spreidingsplan voor abortusklinieken?

Wel komen deze leden een wettelijke basis tegen dat de regering zich verantwoordelijk dient te voelen voor de bescherming van het ongeboren leven. Het bevreemdt hen zeer dat er, wanneer er extra hulp nodig is voor bijvoorbeeld tienermoeders of financiële ondersteuning bij ongewenste zwangerschap, zoveel bezwaren opgevoerd worden, terwijl er blijkbaar sprake is van mismanagement in abortusklinieken een groot bedrag wordt gegeven. Vindt de staatssecretaris het belonen van mismanagement belangrijker dan het bieden van hulp aan vrouwen die in problemen zijn als gevolg van een zwangerschap die zij uit wensen te dragen? Deze leden vinden dat dit nadere toelichting behoeft, mede in het licht van de bescherming van ongeboren leven.

In de stukken spreekt de staatssecretaris steeds over abortushulpverlening. Genoemde leden hebben altijd begrepen dat het uitgangspunt is dat vrouwen die naar een kliniek komen, niet automatisch een abortus krijgen. Kan de staatssecretaris toelichten waarom zij niet spreekt over hulpverlening bij ongewenste zwangerschap? Zou dat de beoogde werkelijkheid, dat het gaat om hulpverlening aan vrouwen die problemen ervaren bij hun zwangerschap, veel dichter benaderen?

Een tweede terminologische vraag betreft het spreken van de staatssecretaris over «continuïteit van zorg» en «het waarborgen van het zorgaanbod». Dit veronderstelt dat aborteren zorgverlening is. Deze leden vinden dat de term (gezondheids)zorg hiermee niet belast mag worden, omdat het een uitholling betekent van het principe dat zorg gericht is op het genezen van mensen of op het zoveel mogelijk wegnemen van de negatieve gevolgen van een bepaalde ziekte of aandoening. Deelt de staatssecretaris deze mening, mede aan de hand van de wetsgeschiedenis van de Wet afbreking zwangerschap?

Indien een abortuskliniek in een andere plaats in financiële problemen zou komen, dan zou de staatssecretaris ook een overweging dienen te maken op basis waarvan zij al dan niet besluit om tot (extra) financiële steun te komen. Kan de staatssecretaris toelichten hoe zij die afweging voor zich ziet en op basis van welke argumenten en aan de hand van welke criteria wordt die afweging gemaakt?

De staatssecretaris stelt dat door het verdwijnen van beide klinieken in Amsterdam de continuïteit van de abortushulpverlening in die plaats niet gewaarborgd is. Waarom is het niet mogelijk om mensen door te verwijzen naar de dichtstbijzijnde kliniek als er vraag naar abortus is?

Waarom zou de overheid er een rol bij moeten spelen om speciaal in één bepaalde stad een abortuskliniek in stand te houden?

De staatssecretaris schrijft dat er al enige jaren financiële problemen zijn bij de abortuskliniek ACSG/MR70. Zowel in 2006 als 2008 is er financiële steun gegeven. Wanneer is deze steun aan de Kamer gemeld? Indien dat niet gebeurd is, waarom is dit niet gedaan? Kan tevens worden weergegeven hoeveel geld er intussen extra is besteed aan deze kliniek? Had ook toen niet reeds voorzien kunnen worden dat de kliniek een grote kans zou hebben op faillissement in de nabije toekomst?

Deze leden kunnen zich meer voorstellen bij de gevolgde redenering bij de Dr. Frans Wong kliniek. Niettemin zijn zij van mening dat het niet voor de hand ligt om een kliniek die blijkbaar onvoldoende vermogen bezit om een naar het oordeel van het CvZ onterecht ontvangen subsidiebedrag direct of indirect terug te geven, alsnog financiële steun te geven. Wordt daarmee niet feitelijk erkend dat het oordeel van het CvZ toch niet juist is? Zou het niet meer voor de hand hebben gelegen om, zoals in het be-

stuursrecht gebruikelijk is, aan de kliniek zelf over te laten of er hangende de bezwaarfase een verzoek tot voorlopige voorziening wordt gedaan?

II. Reactie van de staatssecretaris